

Potrebe slovenskega radia

Iz govora g. svetnika dr. Kamušiča na X. rednem zasedanju Banskega sveta Dravske banovine

Banski svetnik, advokat
dr. Josip Kamušič.

Naša največja kulturna organizacija Prosvetna zveza je že l. 1928 spoznala kot prva v državi važnost radiofonije za ljudsko izobrazbo. Zavedajoč se svoje dolžnosti napram slovenskemu narodu je z velikimi žrtvami zgradila ljubljansko radio oddajno postajo v nameri, da si bo v tej novi napravi stvorila močnega in uspešnega sodelavca, ki ji bo trajno pomagal širiti in poglobljevati prosveto med vsemi sloji našega ljudstva.

Že v prvih letih svojega obstoja je ljubljanska radio oddajna postaja vršila v splošno zadovoljnost svoje kulturno delo. V l. 1933., v času diktatorskega režima, je bilo Prosvetni zvezi protizakonito odvzeto vodstvo naše radio oddajne postaje. Ko je bila leta 1935. ta krivica popravljena, je izvršila Prosvetna zveza temeljito reorganizacijo notranje uprave in izpopolnila program oddajne postaje. Veliko pozornost je polagala v to, da bi oddajni program ljubljanske radio oddajne postaje dejansko odgovarjal zahtevam in potrebam slovenskega

ljudstva. Priznati moramo, da je bila ta trud uspešen ter da imamo v naši ljubljanski radio oddajni postaji danes ustanovo, ki trajno nudi našemu narodu poleg uobne zabave koristen poduk v vseh panogah naše umske in gospodarske kulture ter ga dnevno v njegovi omiki izpopolnjuje.

Poleg te, za bodočnost našega naroda zelo pomembne naloge, vrši naša radio oddajna postaja tudi narodno propagandno delo, ki ni nič manj

bodni domovini in jih trajno opominja, da so in da morajo ostati zvesti sinovi naše slovenske narodne družine.

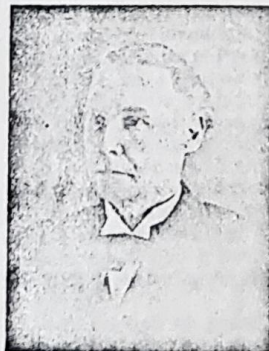
Na žalost naša radio oddajna postaja vseh teh nalog ne more izvrševati v taki meri, kot bi hotela in bi tudi bilo potrebno, ker je prešibka. Močne inozemske postaje, ki so zgrajene v neposredni bližini severne in zapadne meje, jo ovirajo in motijo prejem njenih oddajnih programov. Te motnje so tako velike, da onemogočajo radio slušateljem iz Maribora in skoraj vseh štajerskih krajev, da bi poslušali nemoteno program ljubljanske radio postaje. V takem stanju je uspešno delo naše radio postaje nemogoče in je iz narodnih ter državnih ozirov potrebna nujna od pomoč.

Vodstvo naše radio postaje je stavilo poštenu ministruv ugodno ponudbo, da bi na lastne stroške zgradilo v Ljubljani novo radio oddajno napravo, ki bi imela dvakratno kapaciteto sedanje postaje. V Mariboru bi se zgradila iz naprav sedanje ljubljanske radio postaje nova relejna postaja. Kljub temu, da ne bi imela država s tako razširitvijo naše radijske mreže nobenih izdatkov, nasprotno bi

Ga. Tamara Velbicka, čl. beogr. opere; poslušali jo bomo v našem radiu 26. febr. ob 11.30.

važno in ravno tako koristno in potrebno. Vsled izseljevanja in določb mirovnih pogodb biva velik del Slovencev izven meja naše narodne države. Naša radio oddajna postaja ustvarja trajno duhovno zvezo naše slovenske domovine z njenimi udi, ki niso z njo združeni. Dnevno spaja vse naše, po celem svetu raztresene brate z našim narodnim življenjem v svo-

G. Ivan Petrov, čl. beogr. opere; nastopi v našem radiu 26. febr. ob 11.30.

se njeni dohodki vsled utemeljeno pričakovane porasta radijskih naročnikov še povečali, pošto ministarstvo moče ta predlog odobriti. Tako postopanje centralnih oblasti je nepravilno in povzroča veliko škodo narodnim in državnim interesom v Sloveniji.

Smatram, da je dolžnost banskega sveta, da se zavzame za ugodno rešitev te naše splošne narodne zadeve in predlagam zato sprejem sledeče resolucije:

BANSKI SVET

Dravske banovine, zbran na svojem X. rednem zasedanju, razpravljajoč o prosvetnih zadevah Slovenije, ugotav-

lja, da ljubljanska radijska postaja v sedanjem stanju ne odgovarja svojemu namenu in ne more pravilno upravljati svoje prosvetne, narodne in državne naloge kot obmejna postaja in je radi tega iz narodnih in državnih ozirov nujno potrebno:

1. da se čimprej zgradi v Ljubljani nova radijska postaja s povečano kapaciteto,
2. da se sedanja ljubljanska radijska postaja prenese v Maribor in tam zgradi relejna postaja.

Resolucija je bila soglasno z odobravanjem sprejeta.

G. Andrej Jarc poje samospевe
26. febr. ob 10.

Ljubljanski radio in slovenska glasba

Nedavno je neki list prinesel poročilo, ki priča, kako malo so mu znani glasbeni sporedi ljubljanske radijske postaje. Zato navajamo neka opomb in načelnih misli, ki se jih drži vodstvo radijske postaje pri svojih glasbenih sporedih.

Vsa programska razdelitev ljubljanske radijske postaje je usmerjena tako, da se izvaja čim več domače glasbe. V prvi vrsti goji slovensko narodno pesem. Z nagradnimi raspisi in po osebni iniciativi je postaja oskrbela veliko število daljših skladb za orkester, kjer je narodna pesem obdelana v vsej številni raznolikosti. Vodstvo postaje pa se posveča tudi vsej slovenski vokalni in instrumentalni umetni tvorbi. Po iniciativi radiopostaje so bile prirejene in izvedene skladbe n. pr. že docela v pozabo zapadlega Jurija Miheveca, istotako celotnega Parma, zlasti pomembne pa so bile izvedbe njegovih skladb za zbor in orkester (Lepa Kunica. Povodni mož). Njegove opere, ki jih sicer postaja ne more izvajati, nudi v izvlečku za orkester svojim poslušalcem. Radijska postaja je poklicala v življenje Ipavčevega »Tičnika« in še letos bo izvedena Vilharjeva »Jamska Ivanka«.

Postaja je domače skladatelje že vse po vrsti v besedi in skladbah predelala: za njihove jubileje je preskrbela tudi izvedbe orkestralnih del, ki v celoti sploh še niso bila izvajana.

Bratje Malenšek nastopijo v radiu
2. III. ob 22.15.

Tako je n. pr. izvedla vse orkestralne skladbe Adamiča in Lajovca. Ponovno je vodstvo postaje zaprosi-

lo posamezne skladatelje, naj pogledajo po svojih arhivih in mu pošljejo še neizvajane skladbe, ki so bile potem v radijskih izvajanjih tudi oživljene. Kolikor je bilo mogoče je tehnično vodstvo postaje napravilo na gramofonskih ploščah posnetke naše domače glasbe.

Ljubljanska radijska postaja je stori-la, kolikor je bilo v njenih močeh, za prosep slovenske glasbe. Ne zapira pa vrat pred tujo glasbeno kulturo. Saj tega ne store niti radiopostaje velikih narodov, ki bi mnogo lažje izhajale brez tuje glasbe, celo niti take države, ki jim je nacionalistično načelo izhodišče pri vseh kulturnih vprašanjih, torej tudi pri radiu; vzemimo n. pr. Italijo ali Nemčijo. Na koncertih iz Nemčije slišite zelo pogosto avtorje slovsanske in romanske narodnosti. Tega niso opuščali niti tedaj, ko se je vsa zunanja politika vperjala proti Čehom in Francozom. Bo najbrže že kaj koristnega na tem, da poslušamo Beethovna, četudi ni Slovenec. In zabavno uro brez Straussovega valčka si tudi težko mislimo, prav tako pri nas, kakor v Franciji, na Švedskem ali pa v Kanadi.

Trditve, ki se tu in tam slišijo, da postaja zanemarja domačo slovensko glasbo, bi pobila tudi ugotovitev lanskega končnega rezultata reparticijske komisije Udruženja jugosl. muz. avtorjev, ki je po g. Prelovcu sporočila postaji, da je izmed vseh 3 postaj ljubljanska radiopostaja izvajala največ domačih del in razdelila največ avtorskih tantiem domačim skladateljem v Jugoslaviji. Tudi letos je zaprosila postaja reparticijsko komisijo, da pove rezultate, katera postaja izvaja največ domačih del. Šele potem bomo mogli pravično preso-jati, ali izvaja Radio Ljubljana kaj domače glasbe.

Podobne trditve prihajajo navadno iz vrst ljudi, ki dela radiopostaje sploh ne poznajo ali pa le površno spremljajo.

Cimermanov kvartet
bomo slišali v radiu 26.
februarja ob 17.30.